

Pale ena e bua ka Nokugcina Mhlophe.

O tswetswe ka selemo sa 1958, KwaZulu Natal. O hodisitswe ke nkgonae.

Nkgonae o ne a mo phetela dipale ka isiZulu. O mophetetse dipale tse ngata a sale monyane.

Nkgona Gcina o ne a mo phetela dipale hoo a neng a kgona ho rala ditshwantsho tsa dipale ka kelellong ya hae.

Gcina o ne a mamela ka hlooko ha nkgonae a mo phetela pale.

Ha Gcina a le dilemo tse leshome, mmae o ile a mo nka ho ya dula Eastern Cape.

Gcina o phetse moo ho neng ho se na boithabiso ho hang le ha e le thelevishene. O hotse a rata ho bala dibuka.

A qala ho ngola dipale le dithothokido ka isiXhosa.

O ne a le maphathephathe ka mosebetsi wa hae wa sekolo, hape a thusa kerekeng.

Ka tsatsi le leng moruti a mo mema ho ba le yena le mosadi wa hae ntlung ya bona.

Ka lesatsi le hlahlamang, moruti a mo mema ho ya le yena kopanong motseng o haufi.

Kopano e ne e le moreneng.

Kopano e ne e le ka ho dumella dikgomo ho fula masimong a poone.

Ha a ntse a le moo, a bona monna a apereng diaparo tsa setso tse mmala o kganyang.

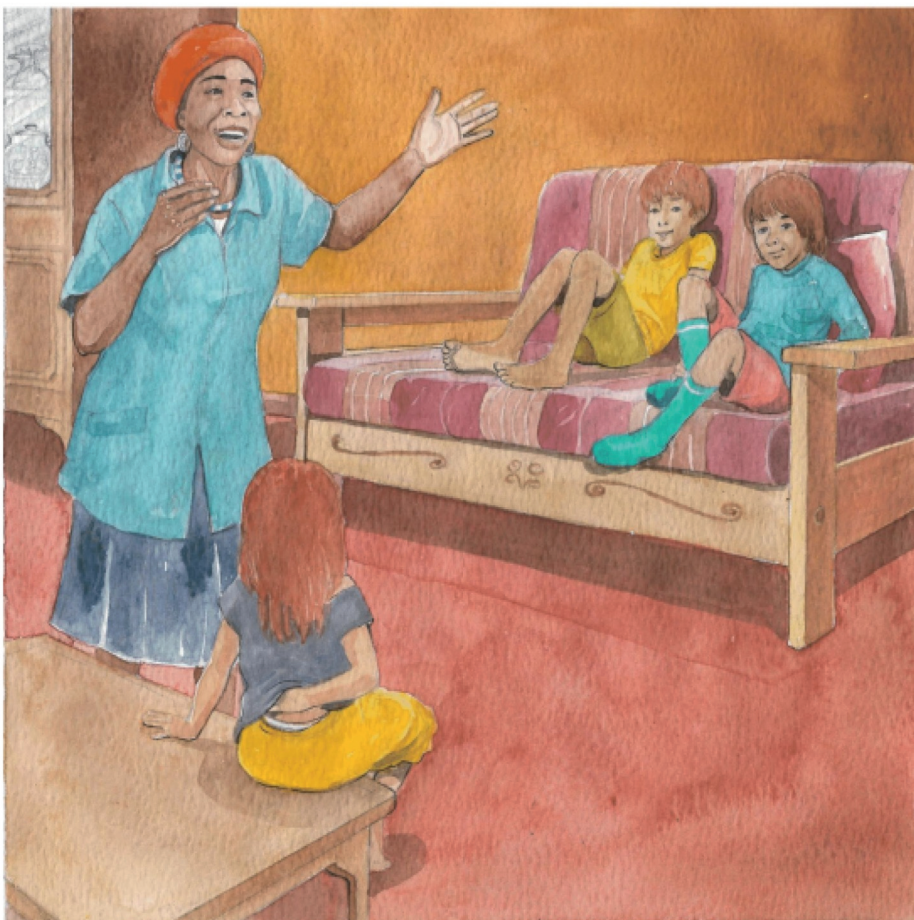
Monna eo e ne e le seroki. Seroki hape ke sebini se se rokanng se bile se bina meketeng ya setso.

Gcina o ne a kgahluwe ke ka moo seroki se bontshang tsebo le puo ya hae. Mme Gcina o ile a tsebiswa morena le seroki.

Ha seroki se tsukutla hlooho Gcina, o ile a ikutlwa jwaloka seroki.

Gcina a nka qeto ya ho ba seroki.

Ka 1979, Gcina a fallela Johannesburg, moo a ileng ya ba mosebeletsi wa malapeng. O ne a sala le bana ba bane ba neng ba thibane ditsebe.

Ka tsatsi le leng a nahana ho ba kgutsisa ka ho ba phetela pale.

Pale e ne e bua ka Nanabuhlele, phoofolo e tshabehang e kgolo e mebalabala e dulang metsing.

O ne a sa nahane hore bana ba tla thabela dipale tsa seAfrika, empa ba hoeletsa ba re: "Re qoqele pale e nngwe!"

A nka qeto ya ho latela lekala la ho ngola dipale.

O ne a batla ho kgothaletsa bana ho mamela dipale tsa bonkgona bona.

O ile a qala ho ngola dibuka, dipapadi le dipale tse ngata le dithothokiso tsa bana.

Enngwe ya dipale tsa hae tsa pele ebile, *'My Dear Madam.'*

Ena ke pale ya bophelo ba hae e le mosebeletsi wa lapeng.

E nngwe pale ya bohlokwa nakong ena ebile *'Love Child'* e neng e bua ka ha bophelo ba hae yena Gcina.

Gcina o ne a batla ho tshireletsa lekala la ho phetha dipale, yaba o theha mokgatlo o bitswang Zanendaba.

Zanendaba ke lentswe la isiZulu le bolelang hore 'tlo ka ditaba 'kapa 'nqoqele pale'.

Zanendaba institjhuti e kwetlisa batho ba nang le kgahleho ya ho pheta le ho ngola dipale.

Gcina a qala letsholo la dibuka la Nozincwadi Mother ka 2001.

Gcina o kgothaletsa ho bala ka ho qoqa dipale le ho ngola dibuka tsa bana.

O ile a qala ho etela mahaeng mona Afrika Borwa, e le ho arolelana le bana bohlokwa ba ho bala.

O ile a fana ka dibuka dikolong tseo a di etetseng bakeng sa dilaeborari tsa bona.

Gcina o ile a nka karolo e ka pele papading e fumaneng kgau e bitswang *'Have you seen Zandile?'*

Papadi ena e bua ka ngwananyana ya dulang le nkgonae Durban, yaba mmae o a mo nka o mo isa mahaeng Eastern Cape.

Gcina o ngotse pale ena e itshetlehile ka tsa boiphihlelo ba hae.

Hona ke hoo Nokugcina a ho buileng ka mosebetsi wa hae:

“Ke pheta dipale tsena e le hore ke tsose dipale ho batho ba bang, hobane ke kgolwa hore motho e mong le e mong ya phelang o na le pale eo a ka e qoqang.”

Na o na le pale eo o ka re qoqelang yona?

—Dipotso

1. Gcina Mhlophe ke mang?
2. Ke eng se ileng sa etsa hore Gcina a batle ho ba seroki?
3. Ke eng se susumeditse Gcina ho ngola dipale?
4. Fumana pale e ngotsweng ke Gcina mme o e balle ba baholo haholo.
5. Ngola pale ka ntho enngwe le e nngwe e etsahetseng bophelong ba hao.
6. Hobaneng o nahana hore ho bala ho bohlokwa?
7. Ke mesebetsi e fe eo o e etsang ka nako ya hao e lokolohileng?
8. Ke talente e fe eo o batlang ho hopolwa ka yona?

Pale ena e qapuwe le ho ngolwa ka Tshivenda, ele
karolo ya projeke ya 2021 ya Zenex Ulwazi Lwethu
ya dibuka tse balwang.

